EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.6.19.
COM(2024) 611 final

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Horvátország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 611 final}

Ajánlás

A TANÁCS AJÁNLÁSA

Horvátország gazdaság-, szociális, foglalkoztatási, strukturális és költségvetési politikájáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletre[1] és különösen annak 3. cikke (3) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

(1) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt létrehozó (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet[2] 2021. február 19-én hatályba lépett. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban hozzájárul a gazdasági és társadalmi helyreállításhoz, valamint fenntartható reformok és beruházások megvalósításához, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása, valamint a tagállamok gazdasági rezilienciájának megerősítése érdekében. Emellett közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás helyzetének megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés fellendítését, továbbá hozzájárul az EU-n belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához.

---

1 HL L, 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.

2 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj.

(2) A 2023. február 27-én elfogadott REPowerEU-rendelet[3] célja, hogy fokozatosan megszűnjön az Unió függősége az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzájárul az energiabiztonsághoz és az EU energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal segíti a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitások bővítését és az energiahatékonyság javítását. Horvátország a REPowerEU célkitűzéseinek elérését elősegítő kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében új REPowerEU-fejezettel egészítette ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét.

(3) 2023. március 16-án a Bizottság kiadta „Az EU hosszú távú versenyképessége: előretekintés a 2030 utáni időszakra” című közleményét[4], amely a szakpolitikai döntések megalapozására és a növekedés fokozásához szükséges keretfeltételek megteremtésére irányult. A közlemény kilenc egymást erősítő tényező mentén határozza meg a versenyképesség keretfeltételeit. Az aktuális termelékenységi kihívások kezelését, valamint az EU és tagállamai hosszú távú versenyképességének fokozását szolgáló tényezőként a közlemény a magántőkéhez való hozzáférést, a kutatást és innovációt, az oktatást és a készségeket, valamint az egységes piacot emeli ki a reformok és a beruházások alapvető célterületeként. A közleményt követően, 2024. február 14-én a Bizottság bemutatta az egységes piacról és a versenyképességről szóló 2024. évi éves jelentését[5]. Az európai egységes piac versenyképességének erősségeit és kihívásait részletesen ismertető jelentés a kilenc versenyképességi tényező alapján követi az éves előrehaladást.

(4) A Bizottság 2023. november 21-én elfogadta a 2024. évi éves fenntartható növekedési jelentést[6], amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2024. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2024. március 22-én jóváhagyta a jelentésnek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára vonatkozó prioritásait. A Bizottság 2023. november 21-én az 1176/2011/EU rendelet alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2024. évi jelentést is, amelyben Horvátországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyek tekintetében fennállhat egyensúlyhiány vagy annak kockázata, és amelyek vonatkozásában részletes felülvizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Horvátország 2024. évi költségvetésitervjavaslatára vonatkozó véleményt is. Emellett a Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, amelyet a Tanács 2024. április 12-én elfogadott, valamint a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását elemző 2024. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amelyet a Tanács 2024. március 11-én elfogadott.

(5) 2024. április 30-án hatályba lépett az EU új gazdasági kormányzási kerete. A keret magában foglalja egyrészt a gazdaságpolitikák hatékony összehangolásáról és a többoldalú költségvetési felügyeletről, valamint az 1466/97/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1263 európai parlamenti és tanácsi rendeletet, másrészt a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásáról szóló

---

3 Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj.

4 COM(2023) 168 final.

5 COM(2024) 77 final.

6 COM(2023) 901 final.

módosított 1467/97/EK rendeletet és a tagállamok költségvetési keretrendszeréről szóló módosított 2011/85/EU irányelvet[7]. Az új keret célja, hogy fokozatos államháztartási konszolidációval, továbbá reformok és beruházások végrehajtásával fenntarthatóvá tegye az államadósságot és előmozdítsa a fenntartható és inkluzív növekedést. Előmozdítja a nemzeti felelősségvállalást, fokozott hangsúlyt helyez a középtávra, emellett hatékonyabbá és következetesebbé teszi a végrehajtást. Minden tagállamnak nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervet kell benyújtania a Tanácsnak és a Bizottságnak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervek a tagállam költségvetési, reform- és beruházási kötelezettségvállalásait tartalmazzák, amelyek a nemzeti törvényhozás ciklusának rendes hosszától függően 4 vagy 5 éves tervezési időhorizontra vonatkoznak. A nemzeti középtávú költségvetési-strukturális tervben foglalt nettó kiadási[8] pályának meg kell felelnie az (EU) 2024/1263 rendeletben előírt követelményeknek, többek között annak, hogy az államadósságot a kiigazítási időszak végére megalapozottan csökkenő pályára kell állítani, vagy ilyen pályán kell tartani, vagy biztosítani kell, hogy a nettó kiadási pálya prudens szinten, a GDP 60 %-a alatt maradjon, továbbá a költségvetési hiányt középtávon a GDP 3 %-a alá kell csökkenteni, és/vagy e referenciaérték alatt kell tartani. Amennyiben egy tagállam elkötelezi magát az (EU) 2024/1263 rendeletben meghatározott kritériumoknak megfelelő releváns reformok és beruházások mellett, a kiigazítási időszak legfeljebb három évvel meghosszabbítható. Az említett tervek elkészítésének támogatása céljából a Bizottság 2024. [június 21-én] iránymutatást fog nyújtani a tagállamoknak a tervek és az elért eredményekről szóló, későbbiekben benyújtandó éves jelentések tartalmára vonatkozóan, és az (EU) 2024/1263 rendelet 5. cikkének megfelelően (adott esetben referenciapályát és technikai információkat tartalmazó) technikai iránymutatást fog küldeni számukra a költségvetési kiigazításokhoz. A tagállamoknak 2024. szeptember 20-ig kell benyújtaniuk középtávú költségvetési-strukturális terveiket, kivéve, ha az adott tagállam és a Bizottság megállapodik a határidő észszerű időtartammal történő meghosszabbításáról. A tagállamoknak biztosítaniuk kell nemzeti parlamentjük bevonását, valamint adott esetben a független költségvetési intézményekkel, a szociális partnerekkel és más nemzeti érdekelt felekkel folytatott konzultációt.

(6) 2024-ben a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásához igazodóan fejlődik tovább. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek hozzájárulnak az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének eredményes kezeléséhez.

---

[7] A Tanács (EU) 2024/1264 rendelete (2024. április 29.) a túlzott hiány esetén követendő eljárás végrehajtásának felgyorsításáról és pontosításáról szóló 1467/97/EK rendelet módosításáról (HL L, 2024/1264, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj) és a Tanács (EU) 2024/1265 irányelve (2024. április 29.) a tagállamok költségvetési keretrendszerére vonatkozó követelményekről szóló 2011/85/EU irányelv módosításáról (HL L, 2024/1265, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

[8] A 2024. április 29-i (EU) 2024/1263 tanácsi rendelet 2. cikkében meghatározott nettó kiadás (HL L 2024/1263, 2024.4.30., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). „Nettó kiadások” alatt a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadásokat értjük: i. kamatkiadások, ii. a diszkrecionális bevételi intézkedések, iii. az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, iv. az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, v. a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint vi. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

A 2019., 2020., 2022. és 2023. évi országspecifikus ajánlások ugyanúgy relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében is.

(7) Horvátország 2021. május 14-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikkének megfelelően a Bizottság az említett rendelet V. mellékletében foglalt értékelési iránymutatásokkal összhangban értékelte a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 28-án elfogadta a Horvátország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló határozatát[9], amelyet 2023. december 8-án módosítottak a vissza nem térítendő pénzügyi támogatásra vonatkozó maximális pénzügyi hozzájárulásnak az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (2) bekezdése szerinti aktualizálása, valamint a REPowerEU-fejezet beillesztése céljából[10]. A részletek folyósításának feltétele, hogy a Bizottság az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban határozatot hozzon arról, hogy Horvátország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés előfeltétele, hogy a korábbi mérföldkövek és célok terén ne következzen be visszalépés.

(8) A Bizottság 2024. június 19-én közzétette a Horvátországra vonatkozó 2024. évi országjelentést[11]. Ebben értékelte a Tanács által 2019 és 2023 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén Horvátország által elért eredményeket, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Horvátország általi végrehajtását. Ezen elemzés alapján az országjelentés rávilágított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívásokra, valamint újonnan felmerült és kialakulóban lévő kihívásokra hívta fel a figyelmet. A jelentés értékelte továbbá a Horvátország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok elérése, valamint az ENSZ fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért eredményeket.

(9) Az Eurostat által hitelesített adatok[12] alapján Horvátország GDP-arányos költségvetési egyenlege a 2022. évi 0,1 %-os többletről 2023-ban 0,7 %-os hiányba fordult, míg a GDP-arányos államadósság a 2022. év végi 67,8 %-ról 2023 végére 63,0 %-ra csökkent.

(10) A Tanács 2022. július 12-i ajánlása[13] szerint Horvátországnak 2023-ban biztosítania kell, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése megfeleljen

---

9 A Tanács végrehajtási határozata (2021. július 28.) Horvátország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról (ST 10687/2021).

10 A Tanács végrehajtási határozata (2023. december 8.) a Horvátország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló, 2021. július 28-i végrehajtási határozat módosításáról (15834/2023).

11 SWD(2024) 611 final.

12 Eurostat – Euromutatók, 2024. április 22.

13 A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Horvátország nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Horvátország 2022. évi konvergenciaprogramját (HL C 334., 2022.9.1., 88. o.).

egy összességében semleges költségvetési irányvonalnak[14], figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknek nyújtott ideiglenes és célzott támogatás fenntartását. Az ajánlás azt is tartalmazta, hogy Horvátországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Horvátország részére azt az ajánlást is megfogalmazták, hogy a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós források felhasználásával fokozza a zöld és a digitális átállásra, illetve a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat. A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal[15] 2023-ban expanzív volt, és a GDP 3,0 %-ának felelt meg, magas inflációs környezetben. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése a GDP 1,3 %-ának megfelelő expanzív hatást gyakorolt a költségvetési irányvonalra. A kiadásoknál figyelembe vették, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatási intézkedések költsége a GDP 0,1 %-ával nő. Következésképpen a 2023. évi nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hatása csak részben tudható be az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalatoknak nyújtott célzott szükséghelyzeti támogatásnak. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedését a nem célzott szükséghelyzeti energiaügyi intézkedések, valamint a közszférabeli bérek és a szociális juttatások tartós emelésével kapcsolatos kiadások is magyarázzák. A nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nem volt összhangban a tanácsi ajánlással. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásai és más uniós alapok által finanszírozott kiadások 2023-ban a GDP 3,4 %-át tették ki. A nemzeti finanszírozású beruházások 2023-ban a GDP 3,6 %-át tették ki, ami 2022-höz képest 1,4 százalékpontos növekedést jelent. Horvátország addicionális beruházásokat finanszírozott a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból. Horvátország a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat finanszírozott, például az épületek energetikai felújítását, a bioüzemanyag- és hidrogéntermelést, a víz- és hulladékinfrastruktúrát, a villamosenergia- és gázinfrastruktúrát, a közigazgatás digitalizálását, a kórházak digitális diagnosztikájába és berendezéseibe történő beruházásokat, valamint az üzleti ágazat zöld és digitális átállásának támogatását, amelyeket részben a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből és más uniós alapokból finanszíroznak.

(11) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a reál-GDP 2024-ben 3,3 %-kal, 2025-ben pedig 2,9 %-kal nő, a HICP-infláció pedig 2024-ben 3,5 %, 2025-ben pedig 2,2 % lesz.

---

[14] A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése alapján Horvátország esetében a potenciális kibocsátás középtávú növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal méréséhez használnak, nominális értéken 2023-ban 11,6 %-ra tehető, a tízéves átlagos potenciális reálnövekedési ráta és a 2023. évi GDP-deflátor alapján.

[15] A költségvetési irányvonal az államháztartás mögöttes költségvetési pozíciójában bekövetkezett éves változás mérőszáma, amely a nemzeti és az uniós finanszírozású költségvetési intézkedések összesített hatásából eredő gazdasági impulzust tükrözi. A költségvetési irányvonal i. a középtávú potenciális növekedésnek és ii. az elsődleges kiadások változásának a különbsége, ahol az elsődleges kiadások nem tartalmazzák sem a diszkrecionális bevételi intézkedéseket, sem a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedéseket, viszont tartalmazzák a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat. A mutató negatív (pozitív) előjele expanzív (restriktív) költségvetési politikát jelent.

(12) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2024-re a GDP 2,6 %-ának megfelelő költségvetési hiányt vetít előre, és azzal számol, hogy a GDP-arányos államadósság 2024 végére 59,5 %-ra csökken. A hiány 2024. évi növekedése főként a közkiadásoknak az állami bérek új reformja miatti további növekedését, a nyugdíjak és a szociális támogatások további növekedését, valamint a nemzeti finanszírozású beruházások jelentős növekedését tükrözi. A GDP-arányos államadósság 2024. évi csökkenése – az expanzív költségvetési irányvonal ellenére – a továbbra is erőteljes GDP-növekedés nevezőhatásának és az adósságcsökkentő SFA-tételeknek tudható be. Ez utóbbi magában foglalja a betéttartalékok részleges felhasználását az adósság egy részének 2024-ben való visszafizetésére (miután 2023-ban magasabb betétek lettek elszámolva a jövőbeli adósságtörlesztések egy részének előfinanszírozása miatt), valamint az előző években kifizetett katonai sugárhajtóművek leszállítását követő ESA szerinti számviteli tranzakciókat. A Bizottság becslései alapján a költségvetési irányvonal 2024-ben várhatóan expanzív lesz, a GDP 1,2 %-ának megfelelő mértékben.

(13) A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból finanszírozott kiadások nagysága 2024-ben a GDP 1,2 %-a lesz, szemben a 2023. évi 0,7 %-kal. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz vissza nem térítendő támogatásaival finanszírozott kiadások magas színvonalú beruházásokat és termelékenységnövelő reformokat tesznek majd lehetővé anélkül, hogy közvetlen hatással lennének Horvátország államháztartási egyenlegére és államadósságára. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint 2024-ben várhatóan a kiadásoknak a GDP 0,3 %-át kitevő részét fedezik a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó hitelekből, szemben a 2023. évi 0,1 %-kal.

(14) A Tanács 2023. július 14-én azt ajánlotta[16], hogy Horvátország biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások[17] nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 5,1 %-ra korlátozza. A Bizottság a 2023. évi költségvetés végrehajtásával és a 2024. évi költségvetésiterv-javaslatok elkészítésével összefüggésben felhívta a tagállamok figyelmét arra, hogy a 2023. évi tényadatok függvényében javasolni fogja a hiányalapú túlzotthiány-eljárások megindítását a Tanácsnak. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint Horvátország nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadásai 2024-ben 14,4 %-kal fognak emelkedni, ami meghaladja a kiadások növekedésének maximális ajánlott mértékét. A nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások ajánlott maximális növekedési rátáját meghaladó többletkiadások 2024-ben a GDP 3,6 %-át teszik ki. Így fennáll annak a kockázata, hogy az ország nem felel meg a tanácsi ajánlásnak.

(15) A Tanács továbbá azt ajánlotta, hogy Horvátország 2023–2024-ben a lehető leghamarabb vezesse ki a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és az így keletkező megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Emellett a Tanács pontosította, hogy amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése miatt új támogatási intézkedésekre vagy a meglévők folytatására lesz szükség, Horvátországnak biztosítania kell, hogy ezek a kiszolgáltatott helyzetben lévő

[16] A Tanács ajánlása (2023. július 14.) Horvátország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Horvátország 2023. évi stabilitási programját (HL C 312., 2023.9.1., 97. o.).

[17] A nettó elsődleges kiadások alatt a következők nélkül számított nemzeti finanszírozású kiadásokat értjük: i. a diszkrecionális bevételi intézkedések, ii. a kamatkiadások, iii. a ciklikus munkanélküliségi kiadások, valamint iv. az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, beleférjenek a költségvetési keretekbe, és megőrizzék az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések nettó költségvetési terhe[18] 2023-ban a GDP 1,9 %-át, 2024-ben 0,6 %-át, 2025-ben pedig 0,0 %-át teszi ki. A villamosenergia- és gázárplafonokra vonatkozó intézkedések várhatóan 2024. szeptember végéig hatályban maradnak. Ha az így keletkező megtakarításokat a tanácsi ajánlásnak megfelelően a költségvetési hiány csökkentésére használják fel, akkor az az előrejelzések szerint 2024-ben a GDP 1,3 %-ának megfelelő mértékű költségvetési kiigazítást eredményezne, miközben ugyanebben az évben a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges kiadások a GDP 2,2 %-ának megfelelő expanzív hatást[19] gyakorolnak a költségvetési irányvonalra. Az előrejelzés szerint a szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket nem fogják 2023–2024-ben a lehető leghamarabb kivezetni. Így fennáll annak a kockázata, hogy az ország nem felel meg a tanácsi ajánlásnak. Emellett a kapcsolódó megtakarításokat az előrejelzés szerint nem használják fel teljes mértékben az államháztartási hiány csökkentésére. Emiatt is fennáll annak a kockázata, hogy az ország nem felel meg a tanácsi ajánlásnak. A kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások és vállalkozások védelmére irányuló szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedések költségvetési terhe a becslések szerint 2024-ben a GDP 0,1 %-át teszi ki (2023-ban 0,4 %-át). Az intézkedéseknek a GDP 0,1 %-át kitevő része őrzi meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést (2023-ban 0,3 %).

(16) A Tanács emellett azt is ajánlotta, hogy Horvátország tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállás előmozdítása érdekében. A Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése szerint a nemzeti finanszírozású közberuházások (a 2023. évi GDP-arányos 3,6 %-hoz képest) 2024-ben a GDP 4,5 %-ára nőnek. Ez összhangban van a Tanács ajánlásával. Ezzel szemben az uniós forrásokból (többek között a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből) finanszírozott közkiadások mértéke a 2023. évi GDP-arányos 3,4 %-hoz képest 2024-ben a GDP 2,3 %-ára csökken. Ez a csökkenés az uniós strukturális alapok 2014–2020-as programozási időszakának végére vezethető vissza, amelyhez kapcsolódóan 2023-ig álltak rendelkezésre források.

(17) Az előrejelzés zárónapján ismert gazdaságpolitikai intézkedések alapján, és változatlan szakpolitikát feltételezve a Bizottság 2024. tavaszi előrejelzése 2025-ben a GDP 2,6 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít. A GDP-arányos államadósság 2025 végére várhatóan 59,1 %-ra csökken.

(18) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást erősítő reformok és beruházások széles körét

[18] Ez a szám az említett kiadási és bevételi intézkedések éves költségvetési terhét mutatja, adott esetben az energiaszolgáltatók által a rendkívüli nyereségükre kivetett adók levonásával.

[19] E hatás, amely a nominális GDP arányaként fejezhető ki, az elsődleges államháztartási kiadások változásának és a középtávú (tízéves) átlagos potenciális nominális GDP-növekedésnek az összevetéséből adódik, ahol az elsődleges államháztartási kiadások nem tartalmazzák i. a diszkrecionális bevételi intézkedések járulékos költségvetési hatását ii. az egyszeri kiadásokat, iii. a ciklikus munkanélküliségi kiadásokat, valamint iv. a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz és más uniós alapok vissza nem térítendő támogatásaiból finanszírozott kiadásokat.

tartalmazza. Ezek várhatóan hatékonyan hozzájárulnak a releváns országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívások összességének vagy jelentős részének kezeléséhez. Horvátország hosszú távú versenyképességének a zöld és a digitális átállás révén történő fokozásához, és ezzel egyidejűleg a társadalmi méltányosság biztosításához elengedhetetlenül fontos, hogy elfogadását követően a REPowerEU-fejezettel kiegészített terv eredményes végrehajtása e szűkös időkereten belül gyorsan megvalósuljon. A tervben foglalt kötelezettségvállalások 2026 augusztusáig történő teljesítése szempontjából meghatározó jelentőséggel bír, hogy Horvátország folytassa a reformok végrehajtását és az esetleges késedelmek kockázatának kezelésével felgyorsítsa a beruházásokat, miközben stabil igazgatási kapacitást biztosít. A befogadóképesség kapcsán kihívások merülhetnek fel amiatt, hogy a helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtási időszakának vége felé nagy mértékben koncentrálódnak a beruházások. A közigazgatás különböző szintjei közötti kellően erős koordinációs szint fenntartása hatékony irányítás biztosítása és a projektek időben történő végrehajtásának megkönnyítése révén csökkentené az ilyen kockázatokat. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv sikeres végrehajtásához alapvető fontosságú a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalom szereplői és más releváns érdekelt felek szisztematikus bevonása a széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.

(19) A kohéziós politikai alapok félidős felülvizsgálatának részeként Horvátországnak az (EU) 2021/1060 rendelet 18. cikkével összhangban 2025 márciusáig felül kell vizsgálnia az egyes programokat, figyelembe véve többek között a 2024. évi országspecifikus ajánlásokban azonosított kihívásokat, valamint nemzeti energia- és klímatervét. Az egyes programokhoz nyújtott uniós finanszírozás végleges összegét ezen felülvizsgálat alapján fogják meghatározni. Bár Horvátország előrelépett a kohéziós politika és a szociális jogok európai pillérének végrehajtása terén, az ország továbbra is kihívásokkal szembesül, és továbbra is jelentős regionális egyenlőtlenségek állnak fenn a főváros és Horvátország többi része között a munkatermelékenység, a beruházások szintje és a foglalkoztatás tekintetében. Alapvető fontosságú a kohéziós politikai programok végrehajtásának felgyorsítása, valamint az igazgatási kapacitás valamennyi kormányzati szinten való megerősítése. Továbbra is relevánsak a programok keretében elfogadott prioritások. Az igazgatási kapacitásra vonatkozó intézkedéseken túl fontos, hogy a fővárosi régión kívüli K+F-beruházásokat gyorsan hajtsák végre. A klímasemleges gazdaságra való átállást is meg kell könnyíteni a területi igazságos átmenet tervek végrehajtásával, az energiaszegénység kezelésével és az energiaközösségek létrehozásával. A hulladékgyűjtés és -kezelés javítása továbbra is prioritás. Fontos előmozdítani az aktív munkaerőpiaci politikákat, a továbbképzést és az átképzést az egyéni tanulási számlák kialakítása érdekében, támogatni kell az intézményesítettség csökkentését, valamint be kell ruházni a megfelelő és megfizethető, közösségi alapú szociális szolgáltatásokba. Horvátország felhasználhatná a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezést[20], hogy a digitális technológiákba és a mélyreható innovációba, a tiszta és erőforrás-hatékony technológiákba, valamint a biotechnológiákba és a gyógyszergyártásba történő beruházások révén segítse versenyképességének megújítását.

[20] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/795 rendelete (2024. február 29.) a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) létrehozásáról.

(20) A helyreállítási és rezilienciaépítési terv és más uniós alapok által kezelt gazdasági és társadalmi kihívásokon túl Horvátország számos további kihívással szembesül a különböző finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés és a tőkepiacok előmozdítása, a munkaerőpiaci strukturális munkaerőhiány, valamint a kutatási, fejlesztési és innovációs tevékenységeket végző közintézmények széttagoltsága terén.

(21) Horvátországban a nem banki finanszírozás továbbra sem eléggé fejlett. A részvénypiaci kapitalizáció és az adósság- és tőkeinstrumentumok kibocsátási szintje jelentősen elmarad az uniós átlagtól. A magántőke- és kockázatitőke-piaci tevékenységek korlátozott pozitív tendenciát mutatnak. Az alternatív finanszírozási forrásokba vetett bizalom alacsony szintje és vonzerejének hiánya további akadályt jelent a magánmegtakarítások tőkepiacra való átirányítása és a részvénypiac fejlődése előtt. Az innovatív kis- és középvállalkozásoknak a piaci felkészültség elérésére és befektetők vonzására irányuló kapacitásának növelése versenyképesebb beruházási környezetet mozdíthat elő. A lakossági befektetők kötvény- és részvénypiacokon való közvetlen részvételét elősegítő és a befektetők által az adózás terén tapasztalt akadályokat kezelő intézkedések tovább erősítenék a piaci finanszírozás szerepét.

(22) Horvátország munkaerőpiacán továbbra is pozitív tendenciák figyelhetők meg, bár a strukturális munkaerőhiány tartósan fennáll. Ezek súlyosbítják a munkaerőhiányt, miközben korlátozzák a termelékenység növekedését. A munkaerőhiány különösen hangsúlyos az építőiparban, a turizmusban és az ipar egyes területein. A javulás ellenére a foglalkoztatási ráta még mindig alacsony, különösen az alacsony iskolai végzettségű munkavállalók esetében. A 15 és 29 év közötti, nem foglalkoztatott, oktatásban és képzésben nem részesülők között egyre több az inaktív személy. A kisgyermekkori nevelési és gondozási létesítmények korlátozott elérhetősége és a megfelelő, intézményektől független tartós ápolás-gondozás akadályozza a munkaerőpiaci részvételt, különösen a nők esetében. Ez súlyosbítja a munkaerőhiányt, és a kedvezőtlen demográfiai tendenciák közepette megakadályozza a hazai munkaerő teljes körű kihasználását. A fizika- és matematikatanárok hiánya hatással van az alapkészségekre és a nemzetközi tanulói teljesítménymérés (PISA) eredményeire, akadályozva a magasabb szintű készségek elsajátítását, a felsőfokú végzettséggel rendelkezők arányának javítását (amely az egyik legalacsonyabb az EU-ban), a természettudományok, a technológia, a műszaki tudományok és a matematika területén a hallgatók számának növekedését, valamint a gazdaság innovációs kapacitását. A felnőttképzési programokban való részvétel nagyon korlátozott. Ennek eredményeként a vállalkozások a szakképzett munkaerő rendelkezésre állását tekintik a beruházások egyik fő akadályának. Horvátország – többek között a helyreállítási és rezilienciaépítési terv és a kohéziós politika keretében – beruházásokat és reformokat hajt végre az oktatás és képzés terén azzal a céllal, hogy növelje a szakképzett munkavállalók számát, és összehangolja a programokat a munkaerőpiaci igényekkel. Ugyanakkor szükség és lehetőség is van ezen erőfeszítések fokozására a meglévő intézkedések kiigazítása és az egyéni tanulási számlák bevezetése révén annak érdekében, hogy a felnőttképzés vonzóbbá és hozzáférhetőbbé váljon, többek között az inaktív munkaképes korú népesség és a külföldi munkavállalók számára is. A körforgásos gazdaságra való átállás felgyorsításához szükséges készségek fejlesztése érdekében is fokozott erőfeszítésekre van szükség – az oktatási rendszerben és a munkaerőpiacon egyaránt.

(23) Horvátország kutatási és innovációs teljesítménye továbbra is pozitív tendenciákat mutat. A további előrelépést azonban bizonyos mértékig hátráltatja az, hogy az állami kutatás-fejlesztés és innováció rendkívül széttagolt a különböző állami kutatóintézetek

és egyetemi karok között. Ezen intézmények nagy száma és széttagoltsága akadályozza a hatékonyságot, és csökkenti az együttműködés és a tudástranszfer lehetőségeit, többek között a vállalkozások és a tudományos körök között. Horvátország a helyreállítási és rezilienciaépítési terv keretében reformokat hajt végre az állami kutatóintézetek számának csökkentése céljából. Előnyös lenne azonban ezen erőfeszítések hatókörének, ambícióinak és végrehajtási ütemének növelése. Emellett a vállalkozások K+F-re fordított kiadásainak aránya és az innovációs programok vállalkozások általi elterjesztése jóval elmarad az uniós átlagtól, ami a teljesítmény általános csökkenését vonja maga után.

(24) Az euroövezeti tagállamok gazdaságai közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel 2024-ben a Tanács azt ajánlotta, hogy az euroövezeti tagállamok tegyenek intézkedéseket – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlás végrehajtása érdekében. Horvátország esetében az 1., 2., és 3. ajánlás hozzájárul az első, a második, a harmadik, a negyedik euroövezeti ajánlás végrehajtásához,

AJÁNLJA, hogy Horvátország 2024-ben és 2025-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. Kellő időben nyújtsa be a középtávú költségvetési-strukturális tervet. A megreformált Stabilitási és Növekedési Paktum követelményeinek megfelelően 2025-ben korlátozza a nettó kiadások[21] növekedését olyan mértékűre, amely összhangban van azzal, hogy az államháztartási hiány a Szerződésben a GDP 3 %-ában meghatározott referenciaérték alatt marad, és az államadósság középtávon prudens szinten marad.

2. Erősítse meg az uniós alapok kezeléséhez szükséges igazgatási kapacitást, gyorsítsa fel a beruházásokat, és tartsa fenn a reformok végrehajtásának lendületét. Kezelje a felmerülő késedelmeket, lehetővé téve a REPowerEU-fejezetet is magában foglaló helyreállítási és rezilienciaépítési terv folyamatos, gyors és hatékony végrehajtását, biztosítva a reformok és beruházások 2026 augusztusáig történő befejezését. Gyorsítsa fel a kohéziós politikai programok végrehajtását. A félidős felülvizsgálat keretében továbbra is összpontosítson az elfogadott prioritásokra, figyelembe véve a Stratégiai Technológiák Európai Platformja kezdeményezés által a versenyképesség javítására kínált lehetőségeket.

3. A versenyképesség megerősítése érdekében: i. javítsa a különböző finanszírozási forrásokhoz való hozzáférést, és mozdítsa elő a tőkepiacokat a lakossági befektetők kötvénypiaci részvételének megkönnyítésével, valamint a tőzsdei jegyzés akadályainak felszámolásával és a vállalatirányítás megerősítésével a részvénypiac vonzerejének növelése érdekében; ii. csökkentse a munkaerőhiányt és a szakemberhiányt az alapvető készségek megerősítésével, a továbbképzés és az átképzés előmozdításával, valamint a formális otthoni és közösségi alapú tartós ápolás-gondozáshoz való hozzáférés javításával; valamint iii. kezelje a kutatás-

[21] Az (EU) 2024/1263 rendelet 2. cikkének 2. pontja szerint „nettó kiadások” a következőket nem tartalmazó kormányzati kiadások: kamatkiadások, a diszkrecionális bevételi intézkedések, az uniós alapokból származó bevételek által teljes mértékben fedezett, uniós programokkal kapcsolatos kiadások, az Unió által finanszírozott programok társfinanszírozásával kapcsolatos nemzeti kiadások, a munkanélküli ellátásokra fordított kiadások ciklikus elemei, valamint az egyszeri és egyéb átmeneti intézkedések.

fejlesztési és innovációs tevékenységeket végző közintézmények széttagoltságát a különböző támogatási funkciók összevonására vonatkozó átfogó és kötelező megközelítés biztosításával, az összefonódások pénzügyi ösztönzőinek megerősítésével, valamint a Tudományügyi és Oktatási Minisztérium, az állami kutatóintézetek és felsőoktatási intézmények közötti teljesítménymegállapodások szerinti releváns stratégiai célok előmozdításának biztosításával.

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök